

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/29/2016
Identifikačné číslo spisu:	2513207259
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2513207259.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú X. Y. I., narodenú XX. I. XXXX, bývajúcú v F., zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, dieťa matky X. I., bývajúcej v F., a otca Ing. M. I., narodeného 1X. R. XXXX, bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. RNDr. Silviou Prachovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Šoltésovej č. 14, o návrhu matky na zvýšenie výživného a návrhu otca na zníženie výživného, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 13 P 55/2013, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. apríla 2014 sp. zn. 11 CoP 17/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Piešťany rozsudkom z 11. októbra 2013 č.k. 13 P 55/2013-134 zamietol návrh otca na zníženie výživného k maloletej a zvýšil otcovi vyživovaciu povinnosť k nej z 200 € mesačne na 250 € mesačne. Dlh na výživnom za obdobie od 1. júna 2013 do 30. septembra 2013 vo výške 200 € povolil otcovi splácať popri bežnom výživnom v mesačných splátkach po 15 € až do úplného vyrovnania dlhu. Tým v časti o výživnom zmenil rozsudok Okresného súdu Piešťany z 30. marca 2011 č.k. 4 C 112/2008-117 v spojení s uznesením Okresného súdu Piešťany z 1. apríla 2011 č.k. 4 C 112/2008-326. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo. V odôvodnení uviedol, že pri rozhodovaní aplikoval § 62 ods. 2, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3, § 77 ods. 1 vety tretej Zákona o rodine a tiež § 160 ods. 1 O.s.p. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázanú zmenu pomerov maloletej, ktorá už navštevuje základnú školu a jej potreby sa zvýšili. Otec je od roku 2005 nezamestnaný, nemá nárok na sociálne dávky, ani na starobný dôchodok a bez príjmu je od roku 2007, vo vlastníctve má však tri byty s garážami a rodinný dom v Spolkovej republike Nemecko, ďalej rodinný dom v Českej republike a tiež byt v Brne. Otec má vyživovaciu povinnosť len na maloletú. Klesajúcu úroveň jeho príjmov si spôsobil sám svojim neaktívnym prístupom (od roku 2005 nepracuje, i keď by mohol). Jeho zhoršený zdravotný stav (doložený aj lekárskeym potvrdením), na ktorý poukazoval, bol daný už pri predchádzajúcom rozhodovaní o výživnom a nemôže byť na úkor jeho vyživovacej

povinnosti k dcére. Matka má nižšie výdavky na bývanie oproti tomu, ako to ona uvádzala na pojednávaní (v rodinnom dome, kde býva s matkou sa ubytovávajú aj ďalšie osoby). Ak by matka aj otec vyvinuli úsilie, mohli by sa zamestnať, a to i v odbore, v ktorom sa vyučili. Skutočnosť, že otec uhrádza nájomné za byty a ich správu, nemôže byť na úkor jeho vyživovacej povinnosti k maloletej. Výdavky otca na jeho poistenie, prípadne zdravotnú starostlivosť nie sú výdavkami, ktoré by mali prednosť pred jeho vyživovacou povinnosťou voči maloletej. Z týchto dôvodov súd ako nedôvodný zamietol návrh otca na zníženie jeho vyživovacej povinnosti voči maloletej. Na druhej strane považoval za opodstatnený návrh matky na zvýšenie výživného z doterajších 200 € mesačne na 250 € mesačne, platenie ktorého je v možnostiach a schopnostiach otca a odôvodnené je celkovými majetkovými pomermi otca a zmenu pomerov maloletej. Pokiaľ otec namietal, že matka peniaze platené ako výživné využíva pre potrebu svoju (a nie maloletej), súd konštatoval, že doposiaľ zo strany otca ani kolízneho opatrovníka neboli tvrdené akékoľvek nedostatky v starostlivosti matky o maloletú. Dlh na výživnom vo výške 200 € povolil súd otcovi splácať popri bežnom výživnom v mesačných splátkach po 15 € až do úplného vyrovnania dlhu. O náhrade trov konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku podal otec odvolanie s odôvodnením, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil rozhodujúce skutkové okolnosti, zohľadnil vymyslené a klamlivé argumenty matky a nedoplnil dokazovanie psychológom, ktoré navrhol. Zdôraznil, že sa nachádza v ťažkej finančnej situácii, musel predať auto a je len otázkou času, kedy stratí všetky svoje nehnuteľnosti a ešte mu zostanú aj dlhy. Zlý je aj jeho zdravotný stav, čaká ho operácia. Matka, ktorá sa môže zamestnať, „prepísala“ na maloletú zdedenú časť domu, aby sa v konaní nemohol uplatniť argument, že počas celej sezóny prenajíma svoj dom cudzincom a poskytuje im masáže (zamestnať sa nechce z tohto dôvodu). On však je vo vysokom veku, pre ktorý ho v kríze nechce nikto zamestnať. Nemá žiadne príjmy, na starobný dôchodok ešte nemá nárok a súd mu zvyšuje výživné.

Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je v záujme maloletej, preto odporúča rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

K odvolaniu otca zaslala písomné vyjadrenie aj matka. Uviedla, že v odvolaní je uvedené množstvo nepravd. Tvrdenia otca sú účelové, lebo v skutočnosti sa nechce nikde zamestnať a všetko si zariaduje tak, aby sa zdanlivo urobil chudákom a nemusel platiť výživné. Nepotrebuje sa zamestnať, lebo má dosť finančných prostriedkov, predal auto a vlastní viacero nehnuteľností. Tvrdenie otca, že prenajíma nehnuteľnosť a poskytuje masáže, sa nezakladá na pravde.

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 30. apríla 2014 sp. zn. 11 CoP 17/2014 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny; rozhodol tiež, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na základe vykonaných dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam a vec aj po právnej stránke správne posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré v podrobnostiach odkázal (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Konštatoval, že pri rozhodovaní o zmene výživného je nevyhnutné previesť porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho ako i nového rozhodovania, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je pritom potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne okolnosťami na strane povinného, resp. oprávneného, alebo objektívne napríklad vývojom životných nákladov. V zmysle valorizačnej klauzuly obsiahnutej v § 78 ods. 3 Zákona o rodine už samotný vývoj životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá môže odôvodniť zmenu výšky výživného. Zmena výšky výživného je pritom možná najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné a odôvodnené potreby, lebo dieťa má právo podieľať sa na životnej

úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa a starať sa o seba. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky (na bývanie, stravovanie, obliekanie), ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného (medzi ne patria napríklad liečebné náklady). Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale aj na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti a situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Z obsahu spisu vyplýva, že výživné otca na maloletú bolo naposledy upravované rozsudkom Okresného súdu Piešťany z 30. marca 2011 č.k. 4 C 112/2008-117 v spojení s uznesením Okresného súdu Piešťany z 1. apríla 2011 č.k. 4 C 112/2008-326. Týmto rozhodnutiami bol otec zaviazaný prispievať na výživu maloletej sumou 200 € mesačne. Matka v čase ostatného rozhodovania o výživnom poberala peňažný príspevok na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím vo výške 89,32 € a tiež prídavok na dieťa vo výške 21,99 € mesačne; vyživovaciu povinnosť mala iba na maloletú. Je nezamestnaná a od 25. decembra 2012 evidovaná na úrade práce ako uchádzačka o zamestnanie. Od 1. februára 2013 poberá dávku v hmotnej núdzi vo výške 25,50 € mesačne. Poberá tiež prídavok na dcéru vo výške 23,10 € mesačne. Je vlastníčkou bytu, v ktorom býva spolu s dcérou a po otcovi zdedila štvrtinu bytu v F., v ktorom býva jej matka. Maloletá, ktorá v čase posledného rozhodovania o výživnom navštevovala materskú školu, je v súčasnosti žiačkou 2. ročníka základnej školy, kde navštevuje krúžok, za ktorý platí ročne 62 €. Matka má v súvislosti so zabezpečením potrieb maloletej zvýšené výdavky na zakúpenie dioptrických okuliarov, ktoré jej kupuje každé dva roky za cca 50 €. Otec v čase ostatného rozhodovania o výživnom nemal inú vyživovaciu povinnosť, bol nezamestnaný, bez nároku na podporu v nezamestnanosti, vlastnil štyri byty, rodinný dom v Spolkovej republike Nemecko a tiež v Českej republike. V súčasnosti je stále nezamestnaný, nemá nárok na sociálne dávky a ani na starobný dôchodok. Naďalej vlastní tri byty a dva domy. Z týchto dôvodov odvolací súd v ďalšom konštatoval, že súd prvého stupňa správne porovnal pomery a okolnosti, z ktorých sa vychádzalo pri ostatnej úprave výživného, s pomermi a okolnosťami v čase nového rozhodovania o výživnom, na základe čoho dospel k správne mu záveru, že k podstatnej zmene pomerov došlo na strane výživou odkázaného dieťaťa. Súd prvého stupňa správne ustálil podstatnú zmenu pomerov na strane maloletej, a to v súvislosti s jej vekom, ako aj podstatným zvýšením nákladov na uspokojenie jej základných životných potrieb (najmä strava, oblečenie, prechod na základnú školu, návštevu krúžku). Správne tiež konštatoval, že u otca nedošlo k zmene pomerov odôvodňujúcich zníženie výživného, lebo (i keď stále nezamestnaný) vlastní a prenajíma nehnuteľnosti; nevyšli najavo žiadne jeho zvýšené výdavky, ktoré by bolo potrebné zohľadniť pri určovaní výživného. Výdavky otca na plánovaný operačný zákrok nemožno zohľadniť, lebo k týmto výdavkom by nedošlo, pokiaľ by sa operačnému zákroku podrobil v štáte, kde platí povinné zdravotné poistenie (v Spolkovej republike Nemecko). Jeho vyživovacia povinnosť na maloletú je prvoradá a jeho úhrada má prednosť pred inými výdavkami. Vzhľadom na to, že otec ani v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by bolo potrebné zhodnotiť, a na ktoré by bolo potrebné prihliadnuť, odvolací súd v podrobnostiach odkázal na správne dôvody obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozsudku. Odvolací súd s prihliadnutím na tieto skutočnosti rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.); o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec s tým, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). K odňatiu jeho možnosti konať došlo tým, že odvolací súd sa nevyrovnal s jeho námietkami ani s jednotlivými dôkazmi. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnený a nemá náležitosti vyplývajúce z § 157 ods. 2 O.s.p. až do tej miery, že je nepreskúmateľný. Podľa názoru otca odvolací súd prevzal závery prvostupňového súdu a k odvolacím námietkam uplatneným v odvolaní sa náležite nevyjadril - rozhodol v podstatnom rozsahu iba na základe domnienok, pričom za zmenu pomerov bez dostatočného dokazovania považoval už samo plynutie času. Dovolateľ vytkol súdom aj to, že rozhodli bez zistenia rozhodujúcich skutkových okolností. Nevzali na

zreteľ návrhy otca na vykonanie dokazovania a výsledky vykonaného dokazovania nesprávne vyhodnotili. Odvolací súd sa dopustil aj inej vady, ktorá spočíva v tom, že danú vec nesprávne právne posúdil. Z týchto dôvodov otec žiadal rozsudok odvolacieho súdu a tiež prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa presvedčenia kolízneho opatrovníka je dovolanie otca nedôvodné, priečiace sa záujmu maloletej; rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny.

Matka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že odvolací súd rozhodol správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015, lebo dovolanie bolo podané pred týmto dňom)] po zistení, že dovolanie podal otec zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť.

Občiansky súdny poriadok vychádza z vyššie uvedenej mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť (a mimoriadnosť) dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je tretou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj *Roseltrans proti Rusku*, rozsudok z roku 2005). Vo veci *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z 23. júla 2009) alebo *Bulgakova proti Rusku* (rozsudok z 18. januára 2007)].

Občiansky súdny poriadok, vychádzajúc z naznačenej výnimočnosti dovolania, upravuje podmienky prípustnosti dovolania a stanovuje ich ako výnimku zo záväznosti a nezmeniteľnosti rozhodnutia, ktoré

už nadobudlo právoplatnosť. V niektorých prípadoch, ktoré sú osobitne v zákone vymenované, ide Občiansky súdny poriadok ešte ďalej a podmienky prípustnosti dovolania sprísňuje právnou úpravou, podľa ktorej z prípadov, v ktorých výnimočne pripúšťa dovolanie (§ 238 ods. 1 O.s.p.), vylučuje tie, v ktorých dovolanie nemá byť prípustné (viď napríklad § 238 ods. 4 a 5 O.s.p.).

2. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, lebo po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo b/ ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie otca smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky potvrdzujúcich rozsudkov, proti ktorým je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovolanie otca v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. prípustné nie je.

3. Otcom podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

4. Podľa názoru otca mu v konaní bola postupom súdov odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny a zákonu sa priečiaci postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a svojím postupom pri vedení konania odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.),

nazerat' do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

4.1. Dovolateľ za odňatie možnosti konať pred súdom považuje to, že odvolací súd nevykonával riadne dokazovanie, nevyhovelo jeho návrhom na vykonanie dokazovania, nevyrovnal sa so zisteniami vyplývajúcimi z jednotlivých dôkazov a len prevzal závery prvostupňového súdu.

K týmto dovolacím námietkam treba uviesť, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08), a jeho súčasťou nie je ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

4.2. Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania.

Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonával iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

4.3. V zmysle § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je judikatúrou najvyššieho súdu považované za samostatný dovolací dôvod (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 172/2011, 5 Cdo 251/2012 a 7 Cdo 117/2014). Subjektívny nesúhlas účastníka s rozhodnutím súdu v tom zmysle, že práve ním tvrdené a preukazované skutočnosti, boli tie, ktoré mal súd vziať do úvahy pri svojom rozhodnutí, a ktoré by sa prejavili v priaznivejšom rozhodnutí pre neho, nemôže byť objektívne spôsobilým dovolacím dôvodom a nepredstavuje porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Právo na spravodlivý súdny proces nie je totožné s právom účastníka konania, aby bol v konaní úspešný a aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama o sebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Pri skutkovom vyhodnocovaní svojich zistení zohľadňuje súd výsledky vykonaného dokazovania, ktoré hodnotí podľa zásad uvedených v ustanovení § 132 O.s.p.; pokiaľ sa pri tom prípadne dopustí hodnotiacej nesprávnosti, nejde o spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. (porovnaj R 42/1993 a viď tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 5 Cdo 258/2007). Jeho neprípustnosť je daná charakterom dovolacieho konania, v ktorom sa dôkazy nevykonávajú (§ 243a ods. 2 O.s.p.), a tak ani neprislúcha dovolaciemu súdu, aby prehodnocoval dôkazy vykonané súdmi nižších stupňov.

4.4. Podľa názoru dovolateľa došlo k procesnej vade konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. aj tým, že napadnutý rozsudok - ako uvádza - je odôvodnený nedostatočne a zjednodušujúco do tej miery, že to má za následok jeho nepreskúmateľnosť. Najvyšší súd k tomu uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu už dávnejšie (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2

písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď najmä rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry EŠP. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

V danom prípade dovolaním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa (tak ako aj v posudzovanej veci), stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa. Za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

K námietke otca, že odvolací súd sa nevyjadril dopodrobna k všetkým dôvodom obsiahnutým v jeho odvolaní, je potrebné uviesť, že obsahovou zložkou každého odvolania sú odvolacie námietky, podstatu ktorých logicky a nevyhnutne tvorí argumentácia odvolateľa, že postup súdu prvého stupňa alebo jeho rozhodnutie sú z toho - ktorého dôvodu nesprávne. Pokiaľ by za správny mal byť považovaný názor, že odvolací súd musí vždy detailne reagovať úplne na všetky dôvody odvolania, bolo by ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. nepoužiteľné. Odvolací súd môže podľa tohto ustanovenia postupovať, ak sú splnené dve podmienky: a/ výrok odvolaním napadnutého rozhodnutia je vecne správny, b/ odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že tieto podmienky sú splnené, má aplikácia § 219 ods. 2 O.s.p. oporu v zákone a nemôže byť spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V danom prípade zo spisu vyplýva, že odvolací súd dospel k záveru, že obe vyššie uvedené podmienky aplikácie § 219 ods. 2 O.s.p. sú splnené. Postup pri aplikácii ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p., ktorý zvolil odvolací súd, nevykazuje znaky procesnej vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

5. Z dovolania vyplýva, že otec namieta tiež existenciu inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Za „inú vadu“ (v ustanovení § 237 O.s.p. neuvedenú) sa spravidla považuje najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovení o vykonávaní

jednotlivých dôkazných prostriedkov (napríklad osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 O.s.p.), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neunesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, zohľadnenie skutočností, ktoré z dokazovania nevyplynuli, opomenutie rozhodných skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo).

„Iná procesná vada“ je (len) relevantný dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorý môže byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní. Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastáva názor, že takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

6. Otec namieta aj to, že dovolaním napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý ale môže byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní. Samo nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

7. Naostatok najvyšší súd pripomína konštatovanie ústavného súdu obsiahnuté v jeho uznesení sp. zn. IV. ÚS 196/2014, podľa ktorého „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

8. Vzhľadom na to, že prípustnosť v danej veci podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 238 O.s.p., nepreukázala sa opodstatnenosť argumentácie dovolateľa o dôvode zakladajúcom prípustnosť jeho dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani ďalšie vady vymenované v § 237 O.s.p., najvyšší súd odmietol jeho dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

9. O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.